

	ECONOMIES' HORIZONS Економічні горизонти DOI: doi.org/10.31499/2616-5236 Homepage: http://eh.udpu.edu.ua		ISSN 2522-9273 (print) 2616-5236 (online)
---	--	---	---

UDC: 336.71

JEL Classification: D 92, E 22, G 21

DOI: 10.31499/2616-5236.4(22).2022.267018

*Artemieva I. O., PhD in Economics, Associate Professor,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit
Associate Professor of the Department Finance, Banking and Insurance,*

*Bondaruk I. S., PhD in Economics, Associate Professor,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University Chair of marketing and
business management*

*Melnychuk I. O., Senior lecturer,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit; Senior lecturer of the
Department of finance, banking and insurance*

КРЕДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПІДПРИЄМСТВ ТА КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ CREDIT AS A NECESSARY ECONOMIC TOOL OF ECONOMIC RELATIONSHIPS BETWEEN FINANCIAL COMPANIES AND BANKS

Анотація. Фінансова криза та економічні проблеми країни змушують суб'єктів господарювання шукати багатовекторні інструменти нівелювання фінансових труднощів. Потреба забезпечення безперебійного процесу виробництва та необхідність проведення активної економічної діяльності зумовлює зростання попиту на кредитні ресурси. Сучасна фінансова система демонструє зростання пропозиції кредитних продуктів, з'являються нові форми кредиту. У статті визначено функціональну роль кредиту у забезпеченні фінансовими ресурсами підприємств. Досліджено роль кредитів у діяльності суб'єктів господарювання. Окреслено проблеми та перспективи розвитку кредитних відносин підприємств в Україні.

У статті висвітлено особливості кредитування як вагомого інструменту взаємовідносин підприємств та комерційних банків. Наведено тлумачення поняття "банківське кредитування підприємств". Також у роботі було виокремлено особливості кредитування підприємств. Висвітлено

види кредитних операцій для розвитку підприємницької діяльності. Досліджено причини виникнення кредитних відносин. Визначено роль та сутність аналізу фінансового важеля підприємства як ключового інструменту формування оптимальної структури капіталу. Доведено важливість розвитку кредитування підприємств як важливого важеля покращення фінансового становища підприємств для активного розвитку його діяльності.

Abstract. *The financial crisis and the country's economic problems force enterprises to look for multi-vector tools to solve financial challenges. The need to ensure a smooth production process and the need to conduct active economic activity leads to an increase in the demand for credit resources. The modern financial system shows an increase in the supply of credit products. This paper examines the role of credit in providing enterprises with financial resources. The role of credits in the enterprise activities are investigated. The problems and prospects for the development of credit relations of enterprises in Ukraine are outlined.*

The article outlines the essence of the crediting process as a necessary economic tool of economic relationships between financial companies and banks. The definition of the concept of the bank crediting are considered in the article. Also, the features of bank lending to domestic enterprises were highlighted. The concept of "lending activities" is defined both in general and from the economic point of view. The reasons for the emergence of credit relations are investigated. The place and role of financial leverage analysis are determined in the article. The importance of the development of enterprise lending is proved.

Key words: *commercial bank, credit, credit relations, enterprise, external sources of finance, indebtedness, borrowed capital, bank lending, leverage effect*

Ключові слова: *комерційний банк, кредит, кредитні відносини, підприємство, зовнішні джерела фінансування, заборгованість, позиковий капітал, банківське кредитування, ефект фінансового важеля*

Постановка проблеми.

Сучасні умови господарювання підприємств вимагають залучення диференційованих джерел фінансування з метою забезпечення безперервного функціонування суб'єктів економічних відносин. Одним із таких джерел є запозичення тимчасово вільних коштів в банківському секторі економіки.

Глобалізація економічних відносин та різноманітні фактори розвитку економіки змушують

суб'єктів господарювання різних галузей економіки шукати оптимальні джерела фінансування для підтримки соціально-економічного середовища. Розвиток фінансового потенціалу підприємств передбачає оптимальне поєднання структурних елементів власного та позикового капіталу, вибір яких залежить від обраної фінансової політики підприємства. Саме тому дослідження проблем розвитку кредитних відносин між підприємствами та банками набуває

особливої актуальності в сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічні проблеми розвитку кредитних відносин підприємств є предметом досліджень багатьох науковців. Над вирішенням цієї проблеми працюють провідні українські науковці: Артем'єва О.О., Бержанір І.А, Руда О. Л., Мороз А. М., Васильченко З. М., Дзюблюк О.В., Малахова та інші. Зокрема, у своїх наукових працях Артем'єва О.О. [1] досліджувала тенденції та чинники, що впливають на стан кредитування різних галузей економіки. Бержанір І.А. [2], визначила реальні причини підвищення відсоткових ставок за кредитами. Дзюблюк О.В., Малахова О.Л. у своїй монографії досліджували теоретичні аспекти організації кредитних відносин банків з підприємствами. Особливу увагу приділили висвітленню основних функціональних аспектів взаємодії банків із підприємствами.

Метою статті є обґрунтування посиленого впливу кредитних відносин на діяльність суб'єктів господарювання.

Основні результати дослідження. Сучасні умови господарювання економічних суб'єктів дають можливість стверджувати про те, що кредит – це багатовекторний інструмент стимулювання економічної активності підприємств.

Ще Й. Шумпетер стверджував, що «кредит» – це в основному створення купівельної здатності для передачі її підприємцеві, що відкриває йому доступ до народногосподарського потоку благ. Розвиток кредитування, яке об'єктивно відіграє важливу соціально-економічну роль, та створення ефективної кредитної системи в цілому сприяє раціональному й ефективному використанню ресурсів, стимулює економічне зростання та підвищує рівень життя населення [3, с. 886].

Зазначене вище визначення категорії «кредит» обумовлює актуальність та мету статті, що полягає у характеристиці кредиту як економічного інструменту взаємовідносин підприємств та комерційних банків в Україні.

Сукупність кредитних відносин та інститутів, що беруть участь в організації кредитного обороту називають кредитною системою. Ядром кредитних відносин є банківська система, яка складається з Національного банку України та комерційних банків. Банки як суб'єкти кредитних відносин є «кровоносною системою», що пронизує багатовекторні аспекти соціально-економічного життя. Роль банківського кредитування у формування структури капіталу підприємств є ключовою та стратегічно важливою. Оскільки

наявність кредитних ресурсів забезпечує і підтримує економічне зростання суб'єктів господарювання та країни в цілому, адже банки, надаючи кредити – сприяють, таким чином, створенню робочих місць, впровадженню інноваційних і технологічних рішень.

Виходячи із схеми, представленій на рис. 1, можна стверджувати, що система принципів банківського кредитування представлена трьома

рівнями, перший з яких стосується загальноекономічних підходів до реалізації кредитних відносин. другий рівень стосується властивостей кредиту в цілому, а третій передбачає особливі умови, в яких здійснюються кредитні відносини в кожному конкретному випадку і має відношення до особливостей функціонування як окремої банківської установи, так і окремого господарюючого суб'єкта [3, с. 886].

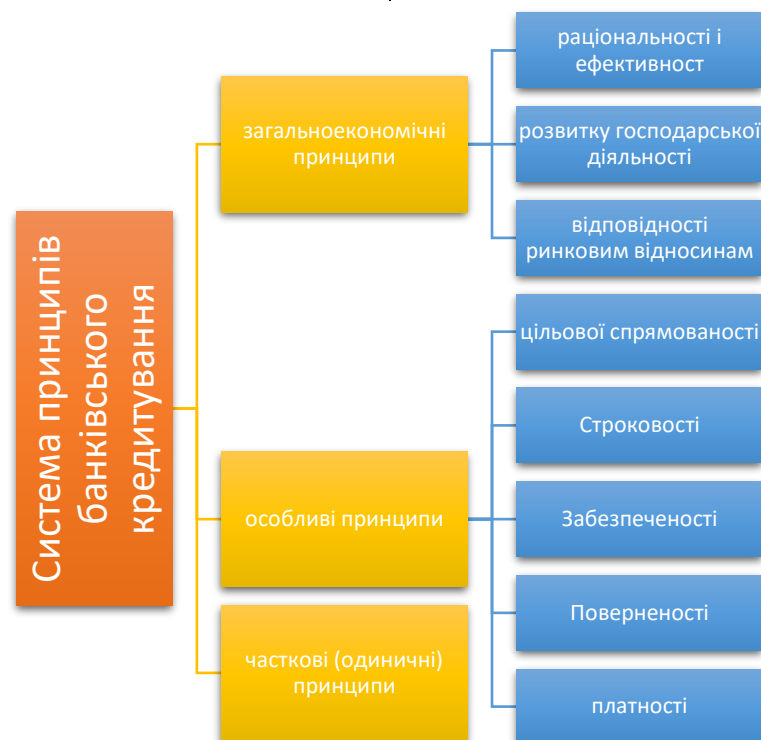

Рис. 1. Рівні системи принципів банківського кредитування [3, с. 886].

Принципи кредитних відносин є фундаментом формування дієвих та оптимальних відносин між підприємствами та комерційними банками, оскільки забезпечують дотримання правового механізму кредитування, встановлюють

правову природу і зміст кредитних відносин. Вважаємо, що принципи банківського кредитування можуть змінюватися з розвитком соціально-економічних відносин. Глобалізація економіки, зміна правового законодавства можуть спричинити появу нових принципів, що

відповідають новим умовам взаємовідносин між суб'єктами економічних відносин.

Банківське кредитування відіграє стимулюючу роль як ключове джерело забезпечення фінансовими ресурсами господарської діяльності підприємств. Економічна криза та інші фактори зовнішнього характеру підривають фінансову стійкість та стабільність підприємств, внаслідок чого спостерігається активне скорочення кількості надійних фірм-позичальників. Однак, враховуючи проблемні фактори стримування економічного потенціалу підприємств, на сьогодні кредитні операції банків залишаються популярним видом активних операцій.

Кредитна операція — це договір про видачу кредиту, супроводжуваний записами по банківських рахунках, з відповідним відбиттям у балансах кредитора й позичальника [4].

Визначаються такі види кредитних операцій [4]:

1. Товарний кредит — господарська операція, що передбачає реалізацію продукції на умовах відстрочки платежу, якщо така відстрочка є більшою, ніж звичайні строки банківських рахунків або перевищує 30 календарних днів з дати реалізації.
2. Комерційний кредит — господарська операція, що

передбачає авансування продукції з відстрочкою дати реалізації, якщо така відстрочка є більшою, ніж звичайні строки поставки.

3. Фінансовий кредит — господарська операція, що передбачає видачу засобів у борг на певний строк і під певні відсотки з поверненням основної суми заборгованості й нарахованих відсотків.

Кредитні відносини полягають у двосторонній комунікації: з одного боку, кредитор як суб'єкт цих відносин надає тимчасово-вільні фінансові ресурси, а з іншого — позичальник, який отримує ці ресурси на умовах платності, строковості, повернення та інших передбачених договором умов.

У Законі України «Про банки і банківську діяльність» визначено сутність банківського кредиту як будь-якого зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми [5].

У банківській практиці найбільш поширеними методами кредитування є кредитна лінія, контокорентний кредит, овердрафт, разовий строковий кредит. Кожен з цих методів відрізняється своїми

певними характеристиками та особливостями, які підходять для певної сфери діяльності організації.

Також такі види кредитування залежать від характеру угоди, для якої і вибирається цей метод [6].

Кредитування в порядку одноразової видачі коштів (разовий кредит) - найбільш традиційний варіант видачі кредиту, відрізняється простотою в наданні та послідовністю в організації процесу кредитування.

Кредитна лінія відрізняється від класичного кредиту тим, що видача кредитних коштів відбувається не відразу всією сумою, а певними частинами (траншами) в рамках встановленого ліміту, по мірі виникнення у позичальника потреби в кредитних ресурсах.

Кредит за овердрафтом використовується для усунення платіжних розривів, що виникають у процесі фінансово-господарської діяльності, тобто тільки на короткий період часу

Рис. 2. Визначення поняття «банківське кредитування підприємств»

Джерело: складено за джерелом [6, с. 194-195].

Строк дії договору кредитної лінії визначається виходячи з об'єкта кредитування, але, як правило, становить від 1 до 3 років. Розмір відсоткової ставки за користування кредитною лінією встановлюється за домовленістю сторін, але не може бути нижчим від базової (гранично мінімальної) відсоткової ставки. Плата за користування кредитною лінією, крім процентів за кредит, може включати комісійну винагороду, яка встановлюється за домовленістю сторін [6, с. 195].

У відповідності до характеру виробничих потреб підприємств у кредитуванні прийнято розрізняти дві групи кредитів: кредити, що опосередковують сукупні потреби підприємств (кредитування укрупненого об'єкту) та кредити, які надаються на окремі виробничі потреби. Згідно з цією

класифікацією до першої групи відносять кредитування по овердрафту і розглядають позику, яку рекомендуємо називати кредит за укрупненим об'єктом в межах кредитної лінії. Даний вид кредиту видається під різноманітні об'єкти, що об'єднуються в один (загальний, сукупний) об'єкт. До другої групи кредитів відносять цільові та вексельні кредити. Кожний із вказаних видів позик має специфічний механізм видачі та погашення кредиту, регулювання межі заборгованості, способи організації поточного та послідуєчого контролю, що повинно бути зафіксовано в кредитній угоді [7].

Кредитування підприємств традиційно займає більшу частину кредитного портфелю банків. Фінансова криза 2008 р. позначилася на звуженні пропозиції банками

кредитних ресурсів, однак поживалення на ринку позикових капіталів розпочалося саме у напрямі кредитування реального сектору економіки. Частка кредитів, виданих банками нефінансовим корпораціям, зросла із 60% у 2008 р. до 80% у 2018 р. За цей час хвильова динаміка обсягів банківського кредитування підприємств була стабільно висхідною, але інтенсивність зростання щороку коливалася. З 2019 р. спостерігається звуження обсягу наданих банками кредитів нефінансовим корпораціям, і, як наслідок, їх питома вага у структурі банківського кредитного портфеля скоротилася до рівня 2013-2014 рр. (77%) [8].

Свідома переорієнтація банків на пріоритетність кредитування фізичних осіб є мало ймовірною, оскільки кредитні відносини з населенням класично мають вищий ступінь кредитного ризику. Втім, за 2019 р. відбулося зменшення обсягу наданих банками кредитів підприємствам на 13,4%. Важливим є те, що цей процес корелюється у часі зі зменшенням як чистого сальдо первинних доходів (на 6,8%), так і кінцевих доходів сектора нефінансових корпорацій. У 2019 р. порівняно із 2018 р. маємо скорочення валового прибутку у таких ключових галузях економіки, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, інформація

та телекомунікації. Щодо тимчасового розміщення та організації харчування, то вже за підсумками 2019 р. ця сфера діяльності підприємств була збитковою [8].

Позиковий капітал підприємства виступає в ролі стимулятора його розвитку і активізації господарської діяльності. Банківський сектор направляє певну частину кредитних ресурсів у сферу матеріального виробництва, оздоровлюючи різноманітні галузі господарського виробництва. Оскільки «банківське кредитування в Україні відбувається в умовах посткризового стану банківського сектору та супроводжується високими ризиками й асиметрією інформації, яка характеризується відсутністю повноти і достовірності інформації про фактори, що впливають на діяльність підприємств різних секторів економіки, необхідної для оцінки кредитоспроможності позичальників, недосконалістю фінансово-кредитних інструментів» [9, с. 85], формування позикового капіталу підприємства повинно відповідати його фінансовій політиці, оскільки чим більша питома вага позикового капіталу, тим вищим є фінансовий ризик. Саме тому, підприємства керуються розрахунком фінансового важеля (левериджу).

Фінансовий леверидж або важіль аналізують з метою визначення спроможності підприємства залучати додатковий позиковий капітал. Фінансовий важіль є інструментом регулювання пропорцій власного та позикового капіталу. Його дія виявляється в ефекті фінансового важеля.

Ефект фінансового важеля досягається тільки тоді, коли показник рентабельності активів підприємства вищий за середньорічну ставку по кредитах наданих юридичним особам. Різницю між рентабельністю активів і середньорічною ставкою по кредитах, називають диференціалом фінансового важеля.

Ефект фінансового важеля можна розраховувати за формулою:

$$EФВ = \frac{ПК}{ВК} * (1 - п) * (Рен_a - к)$$

де EФВ – ефект фінансового важеля;

п – ставка податку на прибуток;

Рен_a – коефіцієнт рентабельності активів;

к – середній розмір ставки відсотків за кредит;

ПК – позиковий капітал підприємства;

ВК – власний капітал підприємства.

Ефект фінансового важеля показує, на скільки процентів збільшується рентабельність активів підприємства в результаті залучення позикового капіталу. Він виникає в тих випадках, коли коефіцієнт рентабельності підприємства вище проценту за кредитними ресурсами. Тому розрахунок ефекту фінансового важеля набуває особливої актуальності в сучасних умовах господарювання і дозволяє якісно обрати оптимальний набір джерел фінансування підприємства з метою підвищення ефективності його роботи.

До специфічних ознак, які впливають на кредитні відносини суб'єктів господарювання з банками можна віднести:

- відсутність кредитної історії;
- низька рентабельність;
- низька рентабельність кредитування;
- недоступність розвитку ринку інвестиційного кредитування.

Необхідно відзначити, що у період кризи «банківський сектор стикнувся зі скороченням попиту на кредити, внаслідок погіршення макроумов та карантинних обмежень» [10, с. 324], тому в економіці України слід виокремити

такі можливі шляхи удосконалення кредитних взаємовідносин банків та підприємств, а саме:

- 1) застосування відповідних заходів щодо стимулювання довгострокового кредитування банками суб'єктів підприємницької діяльності;
- 2) оптимізація процентної політики банку щодо встановлення диференційованих підходів до кредитування підприємств малого та середнього бізнесу;
- 3) удосконалення механізму зменшення або унеможливлення кредитних ризиків шляхом створення єдиної нормативної бази для визначення фінансового стану підприємств і системи рейтингів надійності позичальників, поліпшення умов забезпечення кредиту;
- 4) створення належної інфраструктури кредитного ринку та розробка відповідних правових документів щодо захисту прав кредиторів;
- 5) удосконалення юридичної основи реструктуризації заборгованості та відповідних економічних механізмів видозміни заборгованості;
- б) удосконалення організаційної структури підрозділів банку та розмежування функцій у кредитному процесі. У той же час, однією з проблем реформування економіки та становлення банківської системи в цілому є

досить висока ризиковість кредитних операцій [11, с. 29].

Потреба в кредитуванні викликана такими загальними економічними і специфічними причинами [4, с. 23]:

- 1) розривом у часі між рухом товарної і грошової маси;
- 2) невідповідністю між видатками і надходженнями грошових коштів в окремі проміжки часу;
- 3) складністю точного прогнозування потреби в оборотних коштах, відхиленням фактичної потреби в оборотних коштах від нормативу;
- 4) характером виробничого процесу;
- 5) сезонністю виробництва і реалізації продукції.

Активізація кредитування підприємств може бути реалізована на основі створення механізму рефінансування надійних системних банків з метою подальшого спрямування цих коштів в реальний сектор економіки. Основним принципом його реалізації має бути залежність обсягів і вартості кредитів, наданих Національним банком України комерційним банкам, від обсягів та якості банківських кредитів, що надаються підприємствам. Для ефективності механізму контролю реалізації такого структурного рефінансування необхідно визначити критерії, що будуть корелюватися з

макроекономічними змінами. Наприклад, забезпечення збалансованої валютної структури банківських кредитів у відповідності до рівня доларизації економіки. В свою чергу, комерційні банки мають продовжувати розширювати лінійку кредитних продуктів для підприємств з огляду на зміни умов функціонування галузей економіки під впливом пандемії COVID-19. За сучасних умов, ускладнених пандемією, для розвитку діяльності підприємств в Україні, необхідною є спрямованість економічної політики держави на сприяння розвитку бізнесу в реальному секторі через: часткову компенсацію відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію інноваційних проєктів підприємств, а також їх лізингових, факторингових платежів та плати за користування гарантіями, що спрямовані на розширення бізнесу та створення нових робочих місць; прозорі умови отримання гарантування за інвестиційними кредитами підприємств; розвиток інструментів державно-приватного партнерства для вирішення питання модернізації та оновлення технологій у сфері вітчизняного виробництва; компенсація видатків на розвиток кооперації між підприємствами; фінансова підтримка впровадження українськими виробниками енергозберігаючих та екологічно чистих технологій [8, с. 30].

Необхідним є стимулювання розвитку суб'єктів господарювання з використанням багатовекторних інструментів кредитування з метою підвищення ефективності функціонування економіки країни, вирішення різноманітних соціальних проблем, а також запобігання циклічних спадів і структурних диспропорцій в економіці. Вважаємо, що в Україні потрібно реалізувати сплановану програму державних кредитних гарантій, спираючись на досвід США, Швеція, Італія та інших розвинутих країн.

Найважливішим аспектом цього питання є, звісно, фінансова ресурсна база такого процесу, а саме розміри гарантійних лімітів. Таким чином, на сьогодні важливим є подальше дослідження проблем розвитку кредитних відносин між підприємствами та комерційними банками, та факторів, які впливають на ці відносини. У подальших наукових дослідженнях особливу увагу потрібно звернути на недосконалість податкової системи, існування такого явища як «подвійна бухгалтерія», корупційні схеми в країні, банкрутство підприємств.

Висновки. Банківське кредитування в сучасних умовах виконує роль важеля стимулювання економічного розвитку суб'єктів господарювання та забезпечення сталого суспільного відтворення шляхом перерозподілу фінансових

ресурсів між суб'єктами економічних відносин. Сучасні кризові явища зумовлюють підприємств усіх галузей економіки шукати багатовекторні інструменти нівелювання дефіциту фінансових ресурсів.

Кредит як інструмент взаємовідносин підприємств та комерційних банків є фактором забезпечення здійснення підприємництва. За допомогою кредиту комерційні банки здійснюють безпосередній вплив на фінансові показники діяльності підприємств, а саме, дебіторську та кредиторську заборгованості. Однак

існує проблема втрати фінансового потенціалу підприємств через недосконалу оцінку ризику. Таким чином, існує реальна потреба у всебічному використанні методів фінансового аналізу капіталу підприємства з метою прогнозування негативних тенденцій розвитку компанії. Проведене дослідження дає змогу дійти висновку, що заходи з удосконалення кредитування підприємств України мають бути чіткими та послідовними, з метою забезпечення синергетичного ефекту від їх реалізації.

References:

- Artemieva O. O. (2018). Bankivske kredytuvannya APK: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo, 21(1). S. 13-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_21%281%29_4 [in Ukrainian].
- Berzhanir I. A. (2020). Bankivske kredytuvannya: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku. Modern Economics. 2020. № 20 S. 26-30. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-04). [in Ukrainian].
- Smolinska S. D. (2018). Shliakhy pokrashchennia zdiisnennia kredytnykh operatsii bankamy u napriami pidvyshchennia efektyvnosti diialnosti pidpriemstv. Molodyi vchenyi, № 10(2). S. 885-888. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10%282%29_110 [in Ukrainian].
- Ruda O. L. (2018). Kredyt yak pidhruntia vzaiemovidnosyn pidpriemstv ta komertsiinykh bankiv. Investytsii: praktyka ta dosvid. № 9. S. 22-25 URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2018/6.pdf [in Ukrainian].
- Pro banky i bankivsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 07.12.2000 № 212III. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/212_14 [in Ukrainian].
- Kalinichenko L. L. (2015). Kredytuvannya pidpriemnytstva yak forma finansovoi pidtrymky. Problemy ekonomiky 5. № 3. S. 193-200. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2015_3_28 [in Ukrainian].

- Vedernikova S. V. (2015). Udoshkonalennia kredytnykh vidnosyn mizh bankamy ta pidpriemstvamy // Ekonomika ta derzhava № 2. 77 s. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=3083&i=15> [in Ukrainian].
- Hudz T. P. (2021). Faktory rozvytku bankivskoho kredytuvannia pidpriemstv v Ukraini. Naukovyi visnyk ONEU. №7/8. S. 24-32. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2021/284-285/pdf/24-32.pdf> [in Ukrainian].
- Bondaruk T. H., Lukashuk M. V. Osoblyvosti ta perspektyvy bankivskoho kredytuvannia sil'skoho hospodarstva na suchasnomu etapi rozvytku ekonomiky Ukrayiny. Naukovyy visnyk Natsional'noyi akademiyi statystyky, obliku ta audytu. 2020. № 3. S. 84–92. [in Ukrainian].
- Bondaruk T. G., Dubas Yu. A. Analysis of credit activity of banks in the conditions of the pandemic. The 7th International scientific and practical conference “Science and education: problems, prospects and innovations” (April 1-3, 2021) CPN Publishing Group, Kyoto, Japan. 2021. 1135 p. C. 323-327. [in Ukrainian].
- Bezus R.M. (2014). Osoblyvosti bankivskoho finansuvannia ahrarnykh pidpriemstv. Ahrosvit. № 1. S. 27-30. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/2696/1/7.pdf> [in Ukrainian].

How to Cite:

Artemieva I., Bondaruk, I., & Melnychuk I. (2022). CREDIT AS A NECESSARY ECONOMIC TOOL OF ECONOMIC RELATIONSHIPS BETWEEN FINANCIAL COMPANIES AND BANKS. *Economies' Horizons*, (4(22)), 67–78. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(22\).2022.267019](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(22).2022.267019)